

ශ්‍රී ලංකාවේ

කඩොලාන

කඩොලාන යනු මොනවා ද?

කඩොලාන යනු කාෂ්ඨය, බීජ දරන, අතිශය විශේෂණය වූ, පඳුරුවල සිට උස ගස් දක්වා ප්‍රමාණයෙන් වෙනස්වන ශාක වේ. මේවා සාමාන්‍යයෙන් ආවරණය සහිත අන්තර් උදම් මුහුදු තීරයේ මෝය සහ කලපු ආශ්‍රිතව දක්නට ලැබේ.

විටින් විට මුහුදු ජලයෙන් යටවන ප්‍රදේශවල හා නිර්වායු සහ ආම්ලික පසෙහි වර්ධනය වීමට ඇති හැකියාව, කඩොලානවලට ලාක්ෂණික වේ. කඩොලාන ලවණ සහිත පරිසරයක වර්ධනය වුවද සාමාන්‍ය පැලෑටියක් අවශ්‍යතාවයන් වන මිරිදිය, පෝෂණ ද්‍රව්‍ය, ඔක්සිජන් සහ හිරු එළිය මේවට ද අවශ්‍ය වේ. බොහෝ කඩොලාන විශේෂ, අද්විතීය අනුවර්තන දරණ හෙයින් අනෙකුත් ශාක වර්ධනය විය නොහැකි පරිසරයක ඉතා සාර්ථකව ජීවත්වීමේ හැකියාවක් ඇත. මෙම ව්‍යාප්තයට දිය ආශ්‍රිතව බොහෝ මත්ස්‍යය විශේෂ, ක්‍රස්ටේසියාවන් සහ මොලස්කාවන් දැකිය හැක.

ශ්‍රී ලංකාවේ තිබෙන කඩොලාන

ශ්‍රී ලංකාවේ කඩොලාන සත්‍ය කඩොලාන විශේෂ 14කින් ද, ආශ්‍රිත කඩොලාන විශේෂ 12 කින් ද සමන්විත වේ. කඩොලාන වඩා විශාල ලෙස ව්‍යාප්තව ඇත්තේ පුත්තලම් දිස්ත්‍රික්කයේ මෝයන් ආශ්‍රිතව යි. සතුව වැඩුණු කඩොලාන නිරිත දිග, දකුණු, ඊසාන ප්‍රදේශයන්හි කලපු ආශ්‍රිතව තැනින් තැන විසිරී ඇත.

උදා: කොග්ගල කලපුව, කලමැටිය කලපුව, කෝකිලායි කලපුව

නිතර හමුවන කඩොලාන ශාක හඳුනාගන්න

Rhizophora mucronata (කඩොල්) - 1 වැනි රූපය

ජල මායිමේ වැවෙන, කරු මුල් සහිත කඩොලාන ශාකයකි. මෙහි පත්‍ර අග්‍රය සුවිකාග්‍ර වේ. පුෂ්පයේ මණිය, මණිපත්‍ර හතරකින් ද, මුකුවය දල හතරකින් ද, දිගු පුෂ්ප නටුවක් ද දරයි. බීජ ජලාබුජ වේ.

1 වැනි රූපය

R. apiculata ශාකයේ විලාසය

R. mucronata විශේෂයට සමාන වන නමුත් මෙම විශේෂ පුෂ්ප ව්‍යන්ත නොදරන බැවින්

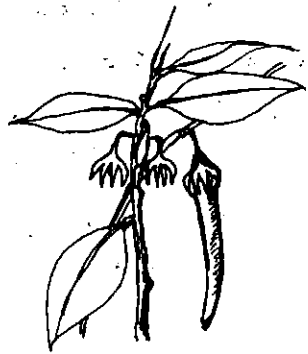
R. mucronata විශේෂයෙන් පැහැදිලිවම වෙන්කර හඳුනාගත හැක.

Bruguiera gymnorrhiza (මල්කඩොල්, සිරි කන්ඩ) -

2 රූපය

මෙම ශාක ජලාබුජ බීජ තිබීමෙන්, හා මණිපත්‍ර 12-16 දරන රතු පැහැති මණියක් තිබීමෙන් හඳුනා ගත හැක.

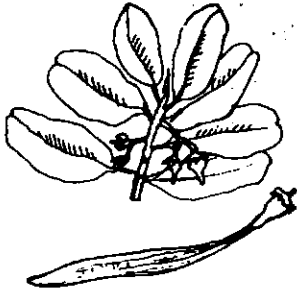
B. sexangula වල මණිපත්‍ර 10 -12 ක් පිහිටා ඇති අතර ඒවා රතු පැහැයක් නොගනී. *B. cylindrica* ශාකයේ ද ජලාබුජ බීජ ඇත. නමුත් පුෂ්පයේ කොළ පැහැති මණිපත්‍ර 7-8 ක් දක්නට ලැබේ.

2 රූපය

Ceriops tagal (පුංකන්ඩ/රතු ගස්) - 3 වැනි රූපය

කුඩා, කොළ පැහැයට හුරුකහ පුෂ්ප දරයි. පුෂ්පවල මණිපත්‍ර සහ දල 5-6 ක් ඇත. ජලාබුජ ඵලය දිගු සිහින් ඩිපාධරයකින් සමන්විත වේ.

3 රූපය

Aegiceras corniculatum (හින් කඩොල්) - 6 වැනි රූපය

සිහින් තටුවක් මත පිපෙන සුදු පැහැති මල් දරන ශාකයන් වේ. පුෂ්පයේ දල 5 සහ රේණු 5, මුකුට නාලය තුළ පිහිටයි. ඵලය ජලාබුජ වන අතර වක් ස්වභාවයක් ගනී.

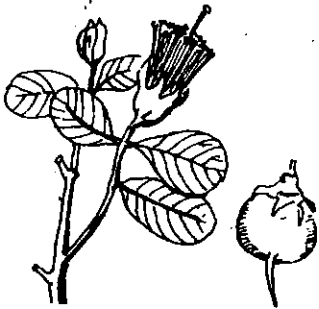

6 රූපය

Sonneratia caseolaris (කිරල) - 4 වැනි රූපය

මෙම ශාකවල කෙටි, තර වායුධර පිහිටයි. පුෂ්පයේ කොළ පැහැති මණිපත්‍ර 6-9 ක් සහ දල 6 ක් දක්නට ලැබේ.

S. caseolaris පුෂ්ප රතු පැහැති වන අතර *S. alba* පුෂ්ප සුදුය, ඵලයේ අප්‍රපතන මණියක් සහ කීලයක් පිහිටයි.

4 රූපය

Acnathus ilicifolius (කටු ඉකිලි/මුල්ලි) - 7 වැනි රූපය

කටු සහිත පත්‍ර සහ කඳක් දරන පඳුරකි. තටු රහිත දම් පැහැති පුෂ්ප දරයි. මණිය, මණිපත්‍ර 4 කින් සමන්විත වන අතර ඵලය ස්ථෝටිකාවකි.

7 රූපය

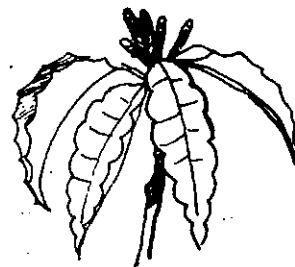
Avicennia marina (මණ්ඩා/මඩ ගස්) - 5 වැනි රූපය

පැත්සලයක් වැනි වායුධර පිහිටා ඇත. පුෂ්ප කහ පැහැති වන අතර ඒවායින් මී පැණි සුවඳක් නිකුත් කරයි. *A. marina* පත්‍ර අග්‍රය උල් වූ ස්වභාවයක් ගන්නා අතර *A. officinalis* පත්‍ර අග්‍රය රවුම් ය.

Excoecaria agallocha (කෙල) - 8 වැනි රූපය

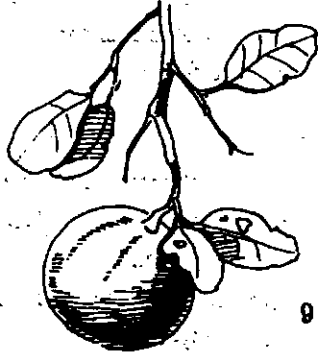
කෂීර සහිත ද්විගෘහී ශාකයෙකි. පරිණත පත්‍ර රතු පැහැයක් ගනී. ප්‍රමංගි පුෂ්ප, පත්‍ර කකුයේ පිහිටන අතර ජායාංගි පුෂ්ප, ශුක්ඛ පුෂ්ප මංජරී ලෙස අතුමත පිහිටයි. පුෂ්ප මණිපත්‍ර 3 කින් සහ රේණු 3 කින් සමන්විත වන අතර දල නොපිහිටයි.

8 රූපය

Xylocarpus granatum (මට්ටි කඩොල්) - 9 වැනි රූපය

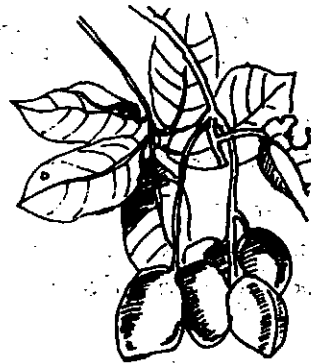
කුඩා ශාකයකි. පත්‍ර වෘත්තය සහ පොත්ත තද දුඹුරු පැහැයක් ගනී. පුෂ්ප, දික් වූ අතු මත පිපෙන අතර, මණිපත්‍ර 4 ක් සහ දල 4 ක් පිහිටයි. වල්කමය, වර්මල ආවරණයක් සහිත එලය, විශාල ගෝලාකාර එකකි.

9 රූපය

Heretiera littoralis (එටුනා) - 12 රූපය

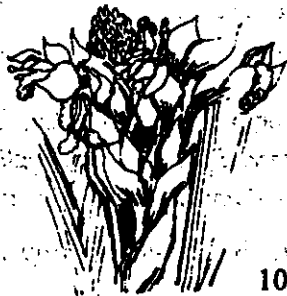
පත්‍රවල උඩු පෘෂ්ඨය කොළ පැහැයක් ගන්නා අතර යටි පෘෂ්ඨය රිදී පැහැයක් ගනී. කහ පැහැයට හුරු කොළ පැහැති, සිඤ්ඤ හැඩති එක ලිංගික පුෂ්ප දරයි. මෙම පුෂ්ප මණිපත්‍ර 5 කින් සමන්විත වන නමුදු දල නොපිහිටයි. එලය නොකලයක් දරයි.

12 රූපය

Nypa fruticans (ශිංපොල්) - 10 වැනි රූපය

තාල වර්ගයට අයත් එකම කඩොලාන ශාකය මෙය යි. පුෂ්ප මංජරිය, එල දරන විශාල ශීර්ෂයක් සාදයි.

10 රූපය

Lumnitzera recemosa (බරිය) - 13 වැනි රූපය

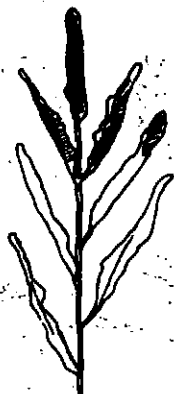
දම් පැහැයට හුරු පොත්තක් සහිත, සර්පිලාකාරව සැකසුණු පත්‍ර දරන කුඩා ශාකයකි. පුෂ්පය සුදු පැහැතිය, මුකුටුය දල 5 කින් සමන්විත වන අතර කොළ පැහැති මණිය. මණිපත්‍ර 5 කින් සමන්විත වේ. රේඤ්ඤ 5-10 ක් පිහිටයි.

13 රූපය

Acrostichum aureum (කැරන් කොකු) - 11 වැනි රූපය

එකම කඩොලාන පර්ණාංගය මෙය වේ. පසුවත් වර්මල පත්‍ර පිහිටන අතර සෘජු රෙරසෝමයක් දරයි. පත්‍ර තාරටි දිගේ නිකර (බිජ) පිහිටා ඇත.

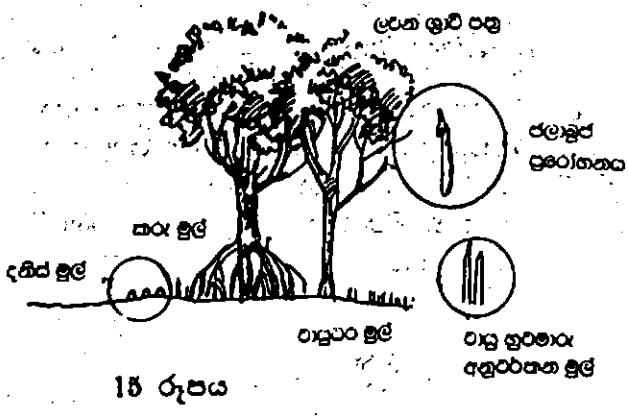
11 රූපය

Dolichandrone spathacea (දිය දඟ) - 14 වැනි රූපය

දිළියෙන පත්‍ර සහිත ශාකයකි. පුෂ්ප 3 ක් හෝ 4 ක් පොකුරු ආකාරයෙන් පිහිටයි. දිගු මුකුටු තාලයක් සහිත පුෂ්පය සුදු පැහැති ය. එලය අඩි 1 ක් පමණ දිගැති වරාවකි.

14 රූපය

15 රූපය

කඩොලාන ශාකවල අනුච්ඡාදන

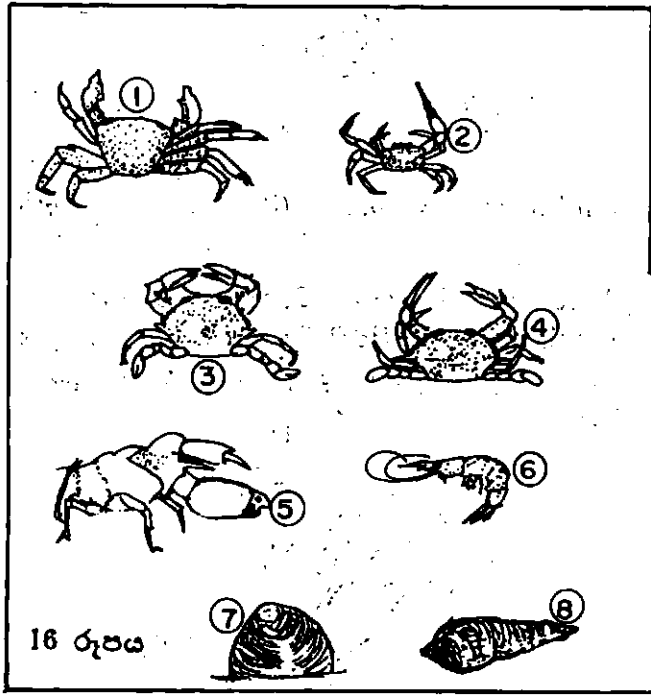
කඩොලාන ශාක ලවණමය පරිසරවල ජීවත් වීමට විශේෂණය වූ, කාශ්ඨීය ලවණ ශාකයන් ය. මෙම පරිසරයේ ජීවත් වීමට, මෙම ශාක විශේෂිත අනුච්ඡාදන පෙන්වයි.

කරු මුල් සහ කැසිරු මුල්

කඩොලාන ශාක ලිහිල් උපස්කරයක ජීවත්වන හෙයින් ඒවා ශක්තිමත්ව පසට සවිකිරීම අවශ්‍ය වේ. මේ සඳහා ප්‍රධාන කඳෙන්, පැන නගින කැසිරු මුල් (Stilt Roots) සහ අතු වලින් පැන නගින කරු මුල් (Prop Roots) විකසනය වී ඇත. (15 වැනි රූපය)

මෙම මුල් ශාකය තුළට ඇතුළු වන ලවණ පෙරා ශාකයෙන් පිට කිරීමේ දී ද උපකාරී වේ.

උදා:- *Rhizophora* විශේෂය.

16 රූපය

ලවන ස්‍රාවී ග්‍රන්ථි

සමහර කඩොලාන විශේෂවල, ශාකයේ ඇති වැඩිපුර ලවණ ඉවත් කිරීම සඳහා ලවණ ස්‍රාවී ග්‍රන්ථි පිහිටා ඇත. උදා:- *Avicennia*, *Acanthus* සහ *Aegiceras* විශේෂ.

ශුෂ්ක රූපී පතු

උත්ස්වේදනය මගින් සිදු වන ජල හානිය වැළැක්වීම සඳහා මෙම ශාකවල අනුච්ඡාදන කිහිපයක් දක්නට ලැබේ. ඒවා නම්, සණ උච්චර්මයක් තිබීම සහ ජල සංචිත පටක ප්‍රමාණය අධික වීමයි.

වායු ශ්වසන මුල්

කඩොලාන පසෙහි පවතින ඔක්සිජන් හිඟතාවය හේතුවෙන්, ඔක්සිජන් ලබාගැනීමේ අනුච්ඡාදනයක් ලෙස වායු ශ්වසන මුල් හෙවත් වායුධර විකසනය වී ඇත. මෙම මුල් පසෙන් ඉහලට වැඩෙන අතර මේවායේ සිදුරු හරහා වායු හුවමාරුව සිදු වේ.

උදා:- *Avicennia* සහ *Sonneratia* විශේෂ

පසෙන් ඉහලට වැඩී දණහිසක ආකාරයෙන් නැවී පවතින දණහිස මුල්වලට (Knee Roots) ද වායු ශ්වසන හැකියාවක් ඇත.

උදා:- *Bruguiera* විශේෂය

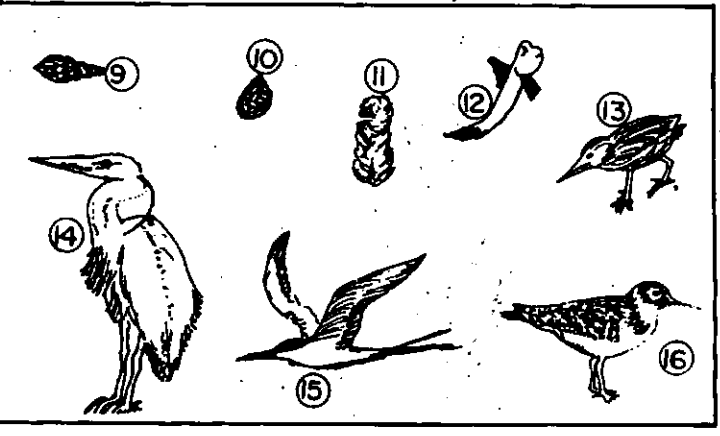
ජලාබුජ්ජතාවය

කලල විකසනය සඳහා පරිසර තත්ත්ව උචිත නොවන හෙයින්, කලල විකසනයේ පසු අවධියක් දක්වා බීජය මවු ශාකයේ රැඳී පවතී. මෙය ජලාබුජ්ජතාවය නම් වේ.

උදා:- *Rhizophora*, *Bruguiera*, *Ceriops*, *Aegiceras*.

නිතර හමුවන කඩොලාන සතුන් හඳුනා ගන්න.

නිතර හමුවන කඩොලාන සත්ත්වයන්ගෙන් සමහරක් සහ ඔවුන්ගේ වාසස්ථාන 16 වැනි රූපයෙන් දක්වා ඇති අතර ඔවුන්ගේ නම් පහත දැක්වෙන ආකාරයට ලැයිස්තු ගත කර ඇත.

1. මඩ කකුළුවා - (Grapsid Crab)
2. හති අඩු කකුළුවා - (Fiddler Crab)
3. කලපු කකුළුවා - (Seylla serrata)
4. මුහුදු කකුළුවා (සිතක්කාලි) - Portunus pelagicus)
5. මඩපොකිරිස්සා - (Thalassina anomala)
6. කිරි ඉස්සා (කලිස්සා) - (Penaeus indicus)
7. කඩොලාන මව්ව් - (Geloina coxans)
8. ටෙලෙස්කොපියම් බෙල්ලන් - (Telescopium telescopium)
9. සෙරිතිඩිය බෙල්ලන් (උර්ව්) - (Cerithidea cingulata)
10. ලිටොරරියා බෙල්ලන් (කඩොල් බෙල්ලන්) - (Littorina scabra)
11. කඩොලාන කාවාට් - (Saccorstrea/ Crassostrea Species)
12. දිය හුනා - (Periophthalmus)
13. කඩොල් කොකා - (Butorides striatus javanicus)
14. ඇලි කොකා - (Egretta Species)
15. ගවුරියන් හා මුහුදු ලිහිනියන් - (Gulls & Terns)
16. පිලි බිල්ලන් - (Sand Piper)

කඩොලාන සත්ත්වයන්ගේ අනුවර්තන

කඩොලාන කකුළුවන් බොහොමයක් Grapsidae කුලයට සහ Ocypodidae කුලයට අයත් වේ. මොවුන් අර්ධභෞමිකව ගල් තුළ ජීවත් වේ. මෙම ගල් නියතයෙන් ම ජල මට්ටමට පහලින් අවසන් වේ. මෙම කකුළුවන්ට ගල්වලින් පිටතට පැමිණීමෙන් පසුව වුවද බොහෝ වේලාවක් ගොඩබිම ගත කළ හැක. මීට හේතුව වනුයේ ඔවුන්ගේ ජලක්ලෝම කුටීරයේ කේතමනය දිගු කාලයක් රඳවා ගැනීමේ හැකියාවක් ඔවුන් සතු වීමයි. ගල් හැරීම කඩොලාන ජීවීන් බොහොමයක් අතර දැකිය හැකි අනුවර්තනයකි.

දිය හුනා (Mudskipper) කඩොලාන පරිසරයට අද්විතිය වූ මත්ස්‍යයෙකි. මෙම මත්ස්‍යයාගේ ඇස්, ජලක්ලෝම, වරල් සහ වලිගය, භෞමික ජීවිතයකට අනුව විකරණය වී ඇත. ලය වරල් සහ ශ්‍රෝණි වරල් පැනීමට සහ ගස් නැගීමට භාවිතා කරයි. කඩොලාන කාවාටියන්ට, කඩොලාන මුල්වලට ඇලි සිටීමේ හැකියාවක් ඇත. උදම් ජලය අඩු වීමත් සමඟ ම මොවුන්ගේ කපාට වැසීම සිදු වේ.

කඩොලානවල ප්‍රයෝජන මොනවා ද?

අනාදිමත් කාලයේ පටන් ම වෙරළබඩ වාසීන් ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතාවයන්ගෙන් බොහොමයක් සපුරා ගැනීම සඳහා කඩොලාන භාවිතා කරන ලදී. මේවායින් සමහරක් නම්:

- * මත්ස්‍ය විශේෂ කිහිපයක්, ඉස්සන්, කකුළුවන් සහ මොලස්කාවන් නෙළා ගැනීම.
- * කඩොලාන, දැව, ඉන්ධන (දර) ලෙස ද ගොඩනැගීම් කටයුතු සඳහා බාල්ක සහ කණු ලෙස ද මත්ස්‍ය උගුල්, මත්ස්‍ය ගාල් (kraals) සහ මස් අතු (Brush piles) සෑදීම සඳහා ද ඔරු සෑදීම සඳහා ගන්නා ද්‍රව්‍ය ලෙස ද මෙවලම් මීට්ටල් සහ ගෘහ භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය සඳහා ද භාවිතා කෙරේ. කඩොලාන දැව ශක්තිමත් වන අතර ම කෘමි ආක්‍රමනයන්ට ප්‍රතිරෝධ වේ.
- * මාළු දැල් සායම් පෙවීම සඳහා Ceriops tagal සහ Rhizophora විශේෂ වල පොත්කෙත් වැනිත් ලබා ගනී.
- * Avicennia පත්‍ර පොහොර ලෙස භාවිතා කරයි. කඩොලාන පරිසර පද්ධතිය වෙරළබඩ වාසීන් සඳහා වෙනත් වැදගත් සේවාවන් ද ඉටු කරයි. මේවායින් සමහරක් නම්:
- * කඩොලාන, මත්ස්‍යයන්, ඉස්සන් සහ කකුළුවන්ගේ ලාබාල අවධි, ඇති දැඩි වන ස්ථානයක් ලෙස ක්‍රියා කරන අතර ම වෙරළබඩ ජලයේ මත්ස්‍ය නිෂ්පාදනයට උදවු දේ. මෙම විශේෂ බොහොමයකගේ සුහුඹුල් අවධි මුහුදේ වාසය කරන අතර ලාබාල අවධි පෝෂණය සඳහා කඩොලාන වෙත පර්යාපනය වී නැවත මුහුදට ගමන් කරයි.
- * කඩොලාන පරිසරයේ නිපදවෙන දිරාපත්වන පත්‍ර සහ රේන්ද්‍රිය ද්‍රව්‍ය බැක්ටීරියා, දිලීර සහ වෙනත් ක්ෂුද්‍ර ජීවීන් මගින් බිඳ හෙලනු ලබන අතර මේවා මෝය සහ වෙරළබඩ ජලයේ ජීවත්වන කරදිය සතුන්ට වටිනා ආහාර ප්‍රභවයක් සේ ක්‍රියා කරයි.
- * කලපු සහ මෝයවල ඉවුර බාදනය වීමෙන් ආරක්ෂා කිරීම කඩොලාන මගින් සිදු වේ.
- * වෙරළාසන්න ජලයේ දූෂිත ද්‍රව්‍ය රඳවා ගැනීම සහ/හෝ උරා ගැනීම මගින් වෙරළාසන්න ප්‍රදේශවල දූෂණ අඩු කරල යි.
- * කඩොලාන විනෝදය පිණිස යොදා ගන්නා ස්ථාන ලෙස ද පක්ෂීන් නැරඹීම සඳහා අවකාශ ලබාදෙන ස්ථාන ලෙස ද වැදගත් වේ.

* කඩොලාන ශාක සහ සත්ත්වයන්ගේ අධික විවිධත්වය සහ ඔවුන්ගේ අනුවර්තන හේතුවෙන් ජීව විද්‍යාව හදාරන සිසුන්ට මෙම පරිසරය එළිමහන් විද්‍යාගාරයක් වේ.

කඩොලාන ප්‍රජාව ආරක්‍ෂා කර ගනිමු.

අවුරුදු 30 කට අධික කාලයක් තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ වෙරළබඩ ප්‍රදේශයේ කඩොලාන, මිරිදිය මත්ස්‍ය වගාව සහ නිවාස කැනීම වැනි විවිධ ප්‍රයෝජන සඳහා යොදාගැනීමෙන් සීග්‍ර ලෙස වෙනස් වී ඇත. භාවිතයන් හා දූෂණයන් කඩොලාන පරිසරයේ මත්ස්‍ය නිෂ්පාදනයට පහරක් වී ඇත.

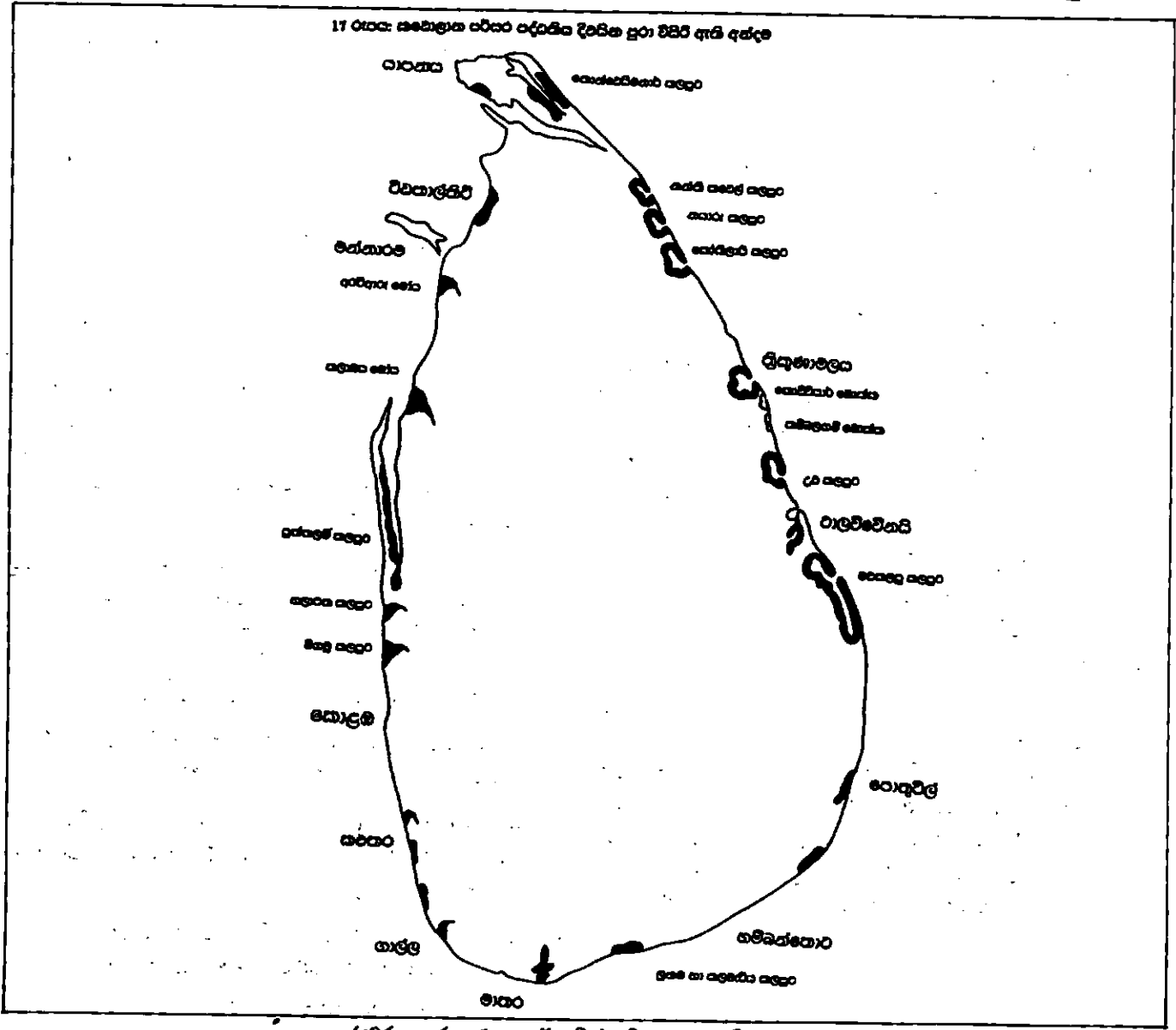
කඩොලාන අපද්‍රව්‍ය එකතුවන බිම් ප්‍රදේශයක් හෝ ඉතා අඩු වටිනාකමින් යුත් හෝ නොවටිනා හෝ බිම් ප්‍රදේශයක් නොවේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වාභාවික සම්පත් අතුරින් වටිනාම සම්පතක් ලෙස මෙය සැලකේ.

ඔබ කඩොලාන අසල ජීවත් වේ නම්, මතක තබාගන්න.

* කඩොලාන නිවාස කැනීම, මත්ස්‍ය වගාව හෝ වෙනත් සංවර්ධන කටයුතු සඳහා එළිපෙහෙළි නොකළ යුතු බව,

* කඩොලාන ශාක, ඉන්ධන හෝ ගොඩනැගීම් ද්‍රව්‍ය සඳහා හිතාමතේට නොකැපිය යුතු බව,

ශ්‍රී ලංකාවේ සීමිත කඩොලාන සම්පත තර්ජනයකට ලක් වී ඇත. අපි තවදුරටත් මෙය විනාශ කිරීමෙන් වළකිමු. දැනට අපගේ රජයේ ආයතන, විශ්ව විද්‍යාල සහ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සාමූහිකව කඩොලාන සම්පත වඩා ප්‍රයෝජනවත් ලෙසින් භාවිතා කිරීම සඳහා කටයුතු සලසමින් පවතී. ඉදිරි අනාගතය සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ කඩොලාන නැවත වගා කිරීම සහ පුනරුත්ථාපනය කිරීම සඳහා සැලසුම් කරමු.

(වෙරළ සංරක්‍ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුග්‍රහයෙනි.)

කල පරිදි ඔවුන්ගේ ක්‍රියාකලාපයන් නිසා ඇල ඉවුරු පටුච්ඡේදන ඇතැම් ඇල මාර්ග මුලුමනින්ම ගොඩවී අභාවයට යාමක් හේතුවෙන් වැසි සමයේ දී ජලය බැසයාම අවහිරවීමෙන් පිටාර ගලන ජලය අවට කුණු කන්දල් සියල්ල සමඟම ප්‍රදේශය අඩි 2 - 3 පමණ උසට වසා ගනී. මේ තුළින් සිදුවන හානි මෙන්ම ජීවිත තර්ජනද අති විශාලය.

දැනටමත් උග්‍රව ඇති මේ තත්ත්වයට විසඳුමක් ලෙස මෙම ඇල මාර්ග පද්ධතිය මුලුමනින්ම ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමට ශ්‍රී ලංකා ඉඩම් ගොඩකිරීමේ හා සංවර්ධනය කිරීමේ සංස්ථාව පියවර ගෙන ඇත.

ඇහිරි ඇති ඇල මාර්ග නැවත තැනීමෙන් අපවිත්‍ර ද්‍රව්‍ය ඉවත්කර පුළුල් කිරීමත්, වානේදැල් සහිතව කළුගල් ඇතිරීම, කොන්ක්‍රීට් ආස්තරණය කිරීම වානේ තහඩු සවි කිරීම හෝ පිඩුලි සවිකිරීමෙන් ඇල ඉවුරු ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම මෙම ව්‍යාපෘතිය යටතේ සිදුවේ. ඒ සමඟම කෝට්ටේ උතුරු ඇලත් දැනට අභාවයට ගොස් ඇති බොරැල්ල ආයුර්වේදය අසල මහවත්ත ඇලත් හින්ඇලට සම්බන්ධ කෙරේ.

මහකොළඹ ගංවතුර පාලන සහ පරිසරය වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය තමන් ක්‍රියාත්මක වන මේ කාර්යයේ දී අවට පදිංචිකරුවන් අනිවාර්යයෙන්ම එම ස්ථානවලින් ඉවත් කිරීමට සිදුවන අතර ඔවුන්ට සුදුසු ප්‍රදේශයකින් පරවස් 2 ක බිම් කොටසක නිත්‍යානුකූල හිමිකම ලබාදීමටත්, නිවාස ඉදිකර ගැනීමට රු. 20,000/= ක ණය මුදලක් ලබාදීමටත් කටයුතු කර ඇත.

9000 ක් පමණ වූ මෙම පවුල් වලට අවශ්‍ය තරම් ඉඩම් ලබා ගැනීම ඉතා දුෂ්කර කාර්යයක් වී ඇත. එහෙයින් කිසිදු ප්‍රයෝජනයකට ගත නොහැකිව අත්හැර දමා ඇති බිම් කොටස් එම ප්‍රදේශවල භූවිෂමතා ලක්ෂණයන්ට අනුකූලව විධිමත් ජලවහන රටාවක් සහිතව ශ්‍රී ලංකා ඉඩම් ගොඩකිරීමේ හා සංවර්ධනය කිරීමේ සංස්ථාව මගින් පුරවා ප්‍රතිසංවර්ධනය කල ඉඩම් වන මට්ටක්කුලිය - කදිරානවත්ත, සිද්ධාර්ථ පාර, නාරාහේන්පිට දාබරේ මාවත, දෙහිවල - හාතිය මාවත අසල ශ්‍රී මහා විහාර ඉඩම සහ අත්තිඩිය බඩොට්ට යන ප්‍රදේශ ඒ සඳහා යොදා ගැනේ. එම ජනාවාස, ජලනල, විදුලිය, වැසිකිලි හා මාර්ග ආදී පොදු පහසුකම් වලින් සමන්විත වන අතර නිවාස ඉදිකිරීමේදී ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරියේ

අඛණ්ඩ සේවාවන් ද සංස්ථාවට ලැබේ. අනතුරුව ඉදිකිරීම් කටයුතු කරගෙන යාමට බරවාහන ගෙනයා හැකි පරිදි ඇල ඉවුරු පාරවල් තැනීම සිග්‍රයෙන් සිදුවන අතර, උද්‍යානපුර, ස්ටැපර්ඩ් මාවත, ස්ටේටස් පාර, සාංචිආරච්චි වත්ත, පැරඩයිස් ජලේස් ආදී ස්ථානවල ඉවුරු පාරවල් තැනීම දැනටමත් නිමවා ඇත.

වැසි වතුර සම්බන්ධයෙන් තවත් ගැටලුවක් වන්නේ පාරලිමේන්තු සංකීර්ණය අවට දියවන්නා ජලාශය පිටාර ගැලීමයි. එයට හේතුව මාදිවෙල ප්‍රදේශයට ලැබෙන වැසිදිය නැගෙනහිර මාදිවෙල ඇල ඔස්සේ දියවන්නා ඔයට එකතු වීමයි. මෙම ජලාශයේ ජලය මුහුදට බැස යන්නේ ද වැල්ලවත්ත මෝයකට මගිනි.

සංස්ථාවේ ගංවතුර පාලන ව්‍යාපෘතිය යටතේ නැගෙනහිර මාදිවෙල ඇල ඇවරීමෙන් දී හරස් කොට මීටර 9000 ක් පමණ දිග ඇලක් කපා අඹතලේ හරහා කැලණි ගඟට යොමු කිරීමට නියමිත බැවින් පාරලිමේන්තුව අවට පිටාර ගැලීමද සම්පූර්ණයෙන් නැතිවනු ඇත.

ව්‍යාපෘතියට අදාල කි. මී. 45 පමණ වූ ඇලමාර්ග පද්ධතිය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමට කි. මී. 9 ක පමණ අලුත් ඇලමාර්ග 2 ක් තැනීමත් ඒවා නඩත්තු කිරීමට සුදුසු අක්කර දහසක පමණ ජල රැඳවුම් රක්ෂිත භූමියක් වෙන් කිරීමටත් සැලසුම් කර තිබේ. මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා රු. කෝටි 400/= ක ණයක් ජපන් රජය මගින් ලබාදෙන අතර සැලසුම් නිර්මාණය හා උපදේශක සේවාවන් ජපානයේ සීමාසහිත තිපොන් කොයි සමාගම, බ්‍රිතාන්‍යයේ ඩබ්. ඇස්. ඇට්කින්ස් ජාත්‍යන්තර සමාගම සහ ශ්‍රී ලංකාවේ සීමාසහිත සම්පත් සංවර්ධන උපදේශක සේවා සමාගම මගින් ලබා දෙයි.

1995 වර්ෂය අවසාන වන විට මුලුමනින්ම නිම කිරීමට අපේක්ෂිත මෙම ව්‍යාපෘතිය මගින් මහ කොළඹ හා අවට වැසි ජලය බැස යාම ක්‍රමාණුකූලව සිදුවනු ඇත. එහෙත් වැසිදිය පිටාර ගැලීමට මූලික හේතුව පහත්බිම් ගොඩකිරීම බව ජනතාව අතර මුල් බැසගත් මතයක් වී ඇත. පරිසරයට හිතකර හෝ අහිතකර ඕනෑම සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියකට විරෝධය දැක්වීමක් අද කෙලින්ම මෙම සංස්ථාවට එල්ලවීම අරුමයක් නොවේ.

එම අභියෝගයට අහිතව මුහුණ දුන් සංස්ථාව වැඩිදුරටත් කරුණු සොයා බැලීමට දිරිමත් විය.

අධික ජනගහනයට ප්‍රමාණවත් පරිදි බිම් ප්‍රමාණය වැඩි නොවන හෙයින් මතු වූ පැල්පත් නිවාස ඇති නොවන බව කාටනම් කිව හැකි ද? යලිත් එවැන්නකට ඉඩදිය යුතු නැත. සෞඛ්‍යමය අනුකූලව පරිසර පද්ධතියෙහි සමතුලිතතාවය බිඳ නොවැටෙන අයුරින් හු ඉංජිනේරු පර්යේෂණවල නිගමනයන් පරිදි ක්‍රමවත් ජලවහන රටාවක් අනුව මුහුදු මට්ටමින් අඩි 7 ක් උසට පහත්බිම් ගොඩකිරීම සංස්ථාව මගින් කර ගෙන යයි.

එසේ පුරවා ප්‍රතිසංවර්ධනය කරන ලද ප්‍රදේශවල නිවාස ඇතුළු බොහෝ ගොඩනැගිලි හා රජයේ ආයතනද ඉදිකර ඇත. එහෙත් ඒවා ජල ගැලීම් වලට ගොදුරු වී නැත. නමුත් ශ්‍රී ලංකා ඉඩම් ගොඩකිරීමේ හා සංවර්ධනය කිරීමේ සංස්ථාවට අමතරව බොහෝ පුද්ගලික ආයතන මගින් ද පහත්බිම් පුරවනු ලැබේ. ඒවා ක්‍රමාණුකූල සැලැස්මකින් යුතු බව කිසිසේත් නිගමනය කළ නොහැක. හේතුව නිත්‍යානුකූල උස ප්‍රමාණය අනුව පුරනු ලැබූවද පස් ස්ථරව; ක්‍රමවත්ව තැන්පත් නොවුවහොත් ක්‍රමයෙන් භූමිය ගිලා බැසීමට ලක්වේ. එවිට ජලය පිටාර ගැලීම පමණක්

නොව ඒ මත ඉදිකරන ගොඩනැගිලිද ගිලා බැසීමක් ඉරිකැලීමක් සිදුවේ. එහෙයින් සෞඛ්‍යමය සම්පතක් වන මහ පොළව අභ්‍යන්තරයේ ද නිරන්තර හු වලන ඇතිවන බවත් ඉඩම් ගොඩකිරීමට ප්‍රථම අවබෝධ කර ගත යුතුව ඇත.

මෙවන් ව්‍යාපෘති හිතුවකට ඉවත් බවක් නැතිව කලහැකි දෙයක් නොවේ. භූමිය, ජලය දේශගුණික රටාව පරිසරය ආදී නොයෙකුත් ස්වාභාවික සම්පත්වල ඇති අන්‍යෝන්‍ය බැඳීම පිළිබඳව දැනුමැති විශේෂඥයන් මාසගණනක් තිස්සේ කරන ලද පර්යේෂණවල ප්‍රතිඵල අනුව ව්‍යාපෘති සැලසුම් කිරීමට සංස්ථාව ක්‍රියා කරන්නේ ඒ නිසාය. ඉතින් අඩු වියදමින් වැඩි ලාභ ඉපයීමට වෙහෙසෙන පුද්ගලික සමාගම් මෙසේ සැලසුම් කිරීමට කරම් කාලය හා මුදල් වැය කරනැයි සිතිය හැකිද? ස්වාභාවික පරිසරය පිළිබඳ මනා අවබෝධයෙන් තොරව කරනු ලබන කුමන ක්‍රියාවකින් වුවද පරිසරයේ රිද්මය අක්‍රමවත් විය හැක. එවන් අවස්ථාවන්හිදී මිනිසාට එරෙහි වීමට සෞඛ්‍යමය පසුබට නොවේ.